

ทัศนคติของนักศึกษาต่อผลกระทบของการเปิดเสรีในอาเซียน ด้านการเคลื่อนย้ายแรงงานในสายอาชีพ ICT

Attitudes toward Effects of the ASEAN Economic Community (AEC) In Free Flow of Skilled Labor of ICT Career

ปภากร อุบลศรี,¹ พาชิตชนัด ศิริพานิช²

Pabhakorn Ubonsri¹ Pachitjanut Siripanich²

Received: 7 June 2015; Accepted: 30 September 2015

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนของนักศึกษา 2) ศึกษาทัศนคติของนักศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการเปิดเสรีในอาเซียน ด้านการเคลื่อนย้ายแรงงานในสายอาชีพ ICT 3) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติของนักศึกษาเกี่ยวกับการเปิดเสรีในอาเซียน ด้านการเคลื่อนย้ายแรงงานในสายอาชีพ ICT ประชากรของการศึกษา คือ นักศึกษาที่ศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษาไทยที่ได้รับการจัดระดับโดย QS World University Rankings ให้เป็น 100 อันดับแรกของภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ในสาขาวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีซึ่งมีอยู่ทั้งสิ้น 10 สถาบัน ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้มาจากตัวอย่างขนาด 373 คนโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่มหลายชั้น เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรง (Validity) และความเชื่อถือได้ (Reliability) แล้ว

ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาสาขาวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ของสถาบันอุดมศึกษาไทยที่ได้รับการจัดอันดับดังกล่าว มีความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนในระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 11.14 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.10) และนักศึกษามีทัศนคติเกี่ยวกับผลกระทบของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) จากการเปิดเสรีอาเซียนด้านการเคลื่อนย้ายแรงงานในสายอาชีพ ICT โดยรวมเห็นด้วยอย่างมาก ($\bar{x} = 3.84$, S.D. = 0.779) และผลการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อทัศนคติของนักศึกษาเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) จากการเปิดเสรีอาเซียนด้านการเคลื่อนย้ายแรงงานในสายอาชีพ ICT พบว่าชั้นปีที่นักศึกษา กำลังศึกษาอยู่มีผลต่อทัศนคติของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลอื่น ๆ ได้แก่ เพศ คณะที่ศึกษา ค่าผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา และระดับความรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ไม่มีผลต่อทัศนคติของนักศึกษา

คำสำคัญ : ประชาคมอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การเคลื่อนย้ายแรงงานในสายอาชีพ ICT

Abstract

This research has three objectives, (1) study the levels of knowledge of the ASEAN Economic Community among students (2) study the attitudes toward Effects of the ASEAN Economic Community (AEC) in the Free Flow of Skilled Labor of ICT Career (3) study the factors affecting the attitudes toward Effects of the ASEAN Economic Community (AEC) in the Free Flow of Skilled Labor of ICT Career. The population of the study comprised bachelor degree students at a University in Thailand, classified by QS World University Rankings in the first hundred in the Asia Pacific region of the Faculty of Engineering and Technology. The sample, by multistage cluster sampling was composed of 373 student. The research instruments was a questionnaire.

¹ นักศึกษาปริญญาโท, ²รองศาสตราจารย์, คณะสถิติประยุกต์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (2520 – 2556) และคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ (2556 – ปัจจุบัน)

¹ Master degree student, ² Associate professor, Faculty of Applied Statistics, National Institute of Development Administration University (1977- 2013) and Faculty of Business Administration, Dhurakij Pundit University(2013-present)

The investigation showed that students from the Faculty of Engineering and Technology had a medium level of knowledge of the ASEAN Community. Their mean score of knowledge was 11.14 (S.D. = 2.10) out of 20. The Attitudes toward Effects of the ASEAN Economic Community (AEC) in the Free Flow of Skilled Labor of ICT Career had strongly ($\bar{x} = 3.84$, S.D. = 0.779) and The result of the study of the factors affecting the attitudes toward Effects of the ASEAN Economic Community (AEC) in the Free Flow of Skilled Labor of ICT Career found that the student's grade education effects the attitudes of students at 0.05., The factors of gender, student's GPA, and level of AEC knowledge had no effect on the attitudes of student.

Keywords: ASEAN community, ASEAN Economic Community, ICT Labor migration

บทนำ

เป็นที่ทราบกันดีว่า สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (The Association of South East Asian Nations) หรือประชาคมอาเซียน (ASEAN) มีการก่อตั้งขึ้นตามปฏิญญากรุงเทพฯ (Bangkok declaration) เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2510 ประกอบด้วยเสาหลัก 3 เสาได้แก่ 1) ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Security Community, ASC) เพื่อให้ประชากรในภูมิภาคอยู่ร่วมกันอย่างสันติมีความปลอดภัยและมั่นคง 2) ประชาสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community, ASCC) เพื่อให้ประชากรแต่ละประเทศอาเซียนอยู่ร่วมกันภายใต้แนวคิดสังคมที่เอื้ออาทร มีสวัสดิการทางสังคมที่ดี และมีความมั่นคงทางสังคม 3) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community, AEC) มุ่งให้เกิดการรวมตัวกันทางเศรษฐกิจและการอำนวยความสะดวกในการติดต่อค้าขายระหว่างกันอันจะทำให้ภูมิภาคมีความเจริญมั่งคั่งและสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่น ๆ ได้เพื่อความอยู่ดีกินดีของประชาคมอาเซียนโดยมุ่งเน้นให้เกิดการไหลเวียนอย่างเสรีของสินค้าบริการการลงทุน

ในปี 2558 ประเทศไทยจะได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ซึ่งมีเป้าหมายหลักที่จะให้ประเทศสมาชิกสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีตลาดและฐานการผลิตเดียว โดยริเริ่มกลไกและมาตรการใหม่ ๆ ในการปฏิบัติเพื่อให้เกิดการไหลเวียนของสินค้า บริการ แรงงานและการลงทุนอย่างเสรี รวมทั้งลดช่องว่างของระดับการพัฒนาภายในกลุ่ม อันจะนำไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง สามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่น ๆ ได้ จากวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายหลักดังกล่าว นับเป็นความท้าทายและเกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อด้านบวกและลบอย่างมากต่อประเทศไทย ดังนั้นคนไทยจะได้รับประโยชน์จากการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนมากขึ้นโดยอัตโนมัติกับการเตรียมความพร้อมของคนไทยทั้งประเทศ ดังนั้น ทุกภาคส่วนควรจะสร้างความตื่นตัวและให้ความรู้กับประชาชน เพื่อให้ตระหนักถึงโอกาสและเสริมสร้างความสามารถในการ

แข่งขัน และขณะเดียวกันก็ต้องป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบในทางลบแก่ทุกภาคส่วนเช่นกัน ในการเปลี่ยนแปลงสำคัญครั้งนี้ไม่เพียงส่งผลกระทบต่อเฉพาะด้านเศรษฐกิจอย่างเดียว แต่ยังรวมถึงการเปลี่ยนแปลงทั้งทางวัฒนธรรม สังคม การเมือง และส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนไทยทั่วประเทศ

ตามวัตถุประสงค์ของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คือ การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกันจึงต้องประกอบด้วย 5 องค์ประกอบสำคัญได้แก่ 1) การเคลื่อนย้ายสินค้าอย่างเสรี (Free Flow of Goods) 2) การเคลื่อนย้ายบริการอย่างเสรี (Free Flow of Service) 3) การเคลื่อนย้ายการลงทุนอย่างเสรี (Free Flow of Investment) 4) การเคลื่อนย้ายการเงินทุนอย่างเสรี (Free Flow of Capital) และ 5) การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมืออย่างเสรี (Free Flow of Skilled Labour)

ตามปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมือในอาเซียนฉบับที่ 2 (Bali Concord II) ซึ่งเป็นผลมาจากการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 9 เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2547 ณ เกาะบาหลี ประเทศอินโดนีเซีย กำหนดให้จัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกัน (Mutual -Recognition Arrangements: MRAs) ด้านคุณสมบัติในสาขาวิชาชีพหลัก เพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายนักวิชาชีพหรือแรงงานเชี่ยวชาญ หรือผู้มีความสามารถพิเศษของอาเซียนได้อย่างเสรี การเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีดังกล่าว เป็นการเคลื่อนย้ายเฉพาะแรงงานฝีมือและจะต้องมีคุณสมบัติตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในข้อตกลงยอมรับร่วมกัน (MRAs) ของอาเซียน การเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีนั้นจะเริ่มตั้งแต่วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2558 และวิชาชีพที่ตกลงร่วมกันให้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรี ได้แก่ 8 สาขาวิชาชีพ ต่อไปนี้ การแพทย์ (Medical services), ทันตกรรม (Dental services), พยาบาล (Nursing services), วิศวกรรม (Engineering services), สถาปัตยกรรม (Architectural services), การสำรวจ (Surveying qualification), บัญชี (Accountancy services), การโรงแรมและการท่องเที่ยว (Hotel services and tourism) (เพิ่มเข้ามา) ส่วนสาขาอื่นๆ ยังอยู่ระหว่างการพิจารณาข้อตกลงยอมรับร่วมกันในกลุ่มบริการ 3 สาขา ได้แก่ สุขภาพ การบิน และเทคโนโลยี

สารสนเทศ ภายใต้เป้าหมายการลดอุปสรรคการประกอบวิชาชีพในภูมิภาค ทั้งนี้ บุคลากรในสายอาชีพดังกล่าว หากมีความสามารถและผ่านเกณฑ์เงื่อนไขคุณสมบัติตามที่แต่ละประเทศกำหนดได้ ก็จะเข้าไปทำงานในกลุ่มสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศได้อย่างเสรี³

ปัจจุบันมีคนให้ความสนใจและให้ความสำคัญต่อแรงงานด้าน ICT ทั่วโลก ตลอดสองทศวรรษที่ผ่านมา ความต้องการแรงงานด้าน ICT ในตลาดโลก เพิ่มสูงขึ้นทุกปี เนื่องจากอุตสาหกรรมและธุรกิจทุกด้านได้นำ ICT ไปใช้ ในปี ค.ศ. 1999 ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ผลิตแรงงานด้าน ICT ประเภทสายอาชีพที่มีวุฒิการศึกษาอย่างต่ำระดับปริญญาตรี จำนวนทั้งหมด 3,445,297 คน และในปี ค.ศ. 2004 บุคลากรด้าน IT ของสหรัฐอเมริกามีจำนวน 10,526,289 คน⁴ ในประเทศไทย แรงงานด้านนี้ก็มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศชาติ ทั้งในภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมต่างๆ ซึ่งต้องอาศัยการขับเคลื่อนของสายงาน ICT ทั้งสิ้น อย่างไรก็ตาม เนื่องจากปัจจุบันไม่มีมาตรฐานนิยามทักษะอาชีพ ICT ที่เป็นสากล และยอมรับจากต่างประเทศ ดังนั้น สภาวะการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีอาเซียน ที่กำลังจะมาถึง อาจทำให้เกิดผลกระทบต่อประเทศไทยในด้านลบมากกว่าด้านบวก ด้วยเหตุผลต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาความรู้และทัศนคติของนักศึกษาในกลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งในอนาคตจะเป็นแรงงานในสายอาชีพ ICT โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนของนักศึกษา 2) ศึกษาทัศนคติของนักศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการเปิดเสรีในอาเซียน ด้านการเคลื่อนย้ายแรงงานในสายอาชีพ ICT และ 3) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติของนักศึกษาเกี่ยวกับการเปิดเสรีในอาเซียน ด้านการเคลื่อนย้ายแรงงานในสายอาชีพ ICT

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดของการวิจัยกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ¹ (2554) ได้ศึกษาโอกาสและผลกระทบของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต่อกระทรวงมหาดไทยพบว่าแม้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะไม่ได้ส่งผลกระทบต่อกระทรวงมหาดไทยโดยตรงในเชิงการขับเคลื่อนหรือดำเนินการให้เป็นไปตามพิมพ์เขียวประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของประเทศไทยแต่ในฐานะหน่วยงานภาครัฐที่มีภารกิจสำคัญในการบริหารราชการส่วนภูมิภาคการปรับตัวและเตรียมความพร้อมสำหรับผลกระทบทั้งเชิงบวกและลบที่จะเกิดขึ้นในระดับประเทศหน่วยงานพื้นที่และประชาชนก็ย่อมจะเป็นการสร้างความสามารถในการแข่งขันหรือเป็นแรงสนับสนุนที่จะทำให้การเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมเศรษฐกิจ

อาเซียนของไทยเป็นไปอย่างรวดเร็วและเกิดประโยชน์สูงสุดขณะเดียวกันการศึกษาวิเคราะห์ถึงผลกระทบทางอ้อมที่จะเกิดขึ้นจากความร่วมมือทางเศรษฐกิจก็นับเป็นประโยชน์ในการวางแผนเพื่อปรับเปลี่ยนองค์กรของกระทรวงมหาดไทยให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงภายนอกเพื่อให้การดำเนินการปฏิบัติงานประสบความสำเร็จและเกิดประโยชน์ต่อประชาชนต่อไป

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า มีนักวิจัยมากมายที่ศึกษาเกี่ยวกับความพร้อมหรือการเตรียมความพร้อมของกลุ่มบุคคลต่างๆ ในการก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน เริ่มจากอภิญา เลื่อนฉวี⁵ (2553) ศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานคร ญาณภัทร ยอดแก้ว และ แพทย์พร ยอดแก้ว⁶ (2556) ศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสาร ความรู้กับทัศนคติต่อประชาคมอาเซียนของพระธรรมวิทยากร นอกจากนี้ยังมีนักวิจัยอื่น ๆ อีกหลายคนที่ศึกษา การรับรู้และการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ในการก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียน เช่น กานดาวรรณ แก้วผาบ⁷ (2555) ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาสาขาวิชาชีพบัญชี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ในการเตรียมความพร้อมโดยมีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนทั่วประเทศได้ทราบข้อมูลต่าง ๆ ให้มีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องและมีการเสนอข่าวเป็นภาษาอังกฤษมากขึ้น และการเรียนการสอนควรเน้นการสอนที่มีคุณธรรมจริยธรรมมากขึ้น ส่วนปาริย์ รุจิแสง⁸ (2555) สสำรวจการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า มีการเตรียมตัวอยู่ในระดับปานกลาง และวิธีเตรียมความพร้อมที่นักศึกษาทำมากที่สุด คือ การเข้าฟังการวิเคราะห์ทิศทางการศึกษาจากบุคลากรที่มีความรู้และการศึกษาภาษาอังกฤษเพิ่มเติม ทำนองเดียวกัน ผลการศึกษาของ สมใจ กงเดิม⁹ (2556) พบว่า ความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ในภาพรวมก็อยู่ระดับปานกลางเช่นกัน ในทางตรงกันข้ามผลการศึกษาของชิตชนก ทองไทย¹⁰ (2556) พบว่า นักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในระดับมาก ซึ่งเป็นเช่นเดียวกับ มงคลรัตน์ ก้อนเครือ, มนสิการ ชัยวิบูลย์ผล และสุนารี จุลพันธ์¹¹ (2557) ที่พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร มีการตื่นตัวหรือความกระตือรือร้นของนักศึกษาในการเตรียมความพร้อมสู่ การเปลี่ยนแปลงที่จะมาถึงได้ดีพอสมควรและภาพรวมของความพร้อมในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะของตนเองสู่การเป็นประชาคมอาเซียน อยู่ในระดับมาก อย่างไรก็ตาม

นักวิจัยหลายคนสรุปเหมือนกันว่า นักศึกษาจากคณะต่าง ๆ มีระดับความพร้อมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

การศึกษาเกี่ยวกับความรู้และทัศนคติต่อการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีในประชาคมอาเซียนนั้น เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่มีผู้ศึกษาหลากหลายนิโบลปางลิลาศ¹²(2554) ซึ่งว่า ในบรรดาวิชาชีพที่กลุ่มประเทศอาเซียนให้ความสำคัญเป็นอันดับต้นๆ ได้แก่ วิชาชีพด้านสถาปัตยกรรม และวิศวกรรม ซึ่งเป็นวิชาชีพที่รองรับการพัฒนาและการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว สอดคล้องกับการศึกษาของสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา¹³ที่พบว่าวิชาชีพทั้งสองยังเป็นที่ต้องการอยู่มากในภูมิภาคอาเซียน เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนแรงงานในวิชาชีพทั้งสองต่อประชากรทั้งหมดของแต่ละประเทศในอาเซียน

ผลการศึกษาของ ศิริพันธ์กิตติสุขสถิต¹⁴ (2555) ระบุว่า อีก 3 ปีข้างหน้าประเทศไทยจะไม่ขาดแรงงานฝีมือหรือแรงงานเชี่ยวชาญอีกต่อไปแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แรงงานใน 7 สาขาวิชาชีพตามข้อตกลง MRAs เนื่องจากจะมีแรงงานทักษะจากประชาคมอาเซียนเข้ามาเป็นตัวเลือกในการสมัครแข่งขันเข้าทำงานในองค์กรทั้งภาคการผลิตและภาคการบริการที่มีชื่อเสียงและความมั่นคง แรงงานทักษะเหล่านี้จะได้รับค่าจ้างสูงรวมทั้งมีศักยภาพและอำนาจเพียงพอที่จะต่อรองกับนายจ้างเกี่ยวกับอัตราค่าจ้างสวัสดิการและความก้าวหน้าในสาขาอาชีพ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ประชากร คือสถาบันการศึกษาในประเทศไทยที่มีการเรียนการสอนในสาขาวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ และได้รับการจัดอันดับโดย QS World University Rankings(QuacquarelliSymonds (QS)) 100 อันดับแรกของภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ปี ค.ศ.2012 ได้แก่ 1.จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (อันดับที่ 31) 2.มหาวิทยาลัยมหิดล (อันดับที่ 70) 3.มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (อันดับที่ 74) 4. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (อันดับที่ 78) 5.มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (อันดับที่ 81) 6.มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (อันดับที่ 83) 7.มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (อันดับที่ 85) 8.สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (อันดับที่ 86) 9.มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ (อันดับที่ 97) 10.มหาวิทยาลัยขอนแก่น (อันดับที่ 100)

ประชากรของการศึกษา คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิศวกรรมศาสตร์ (คอมพิวเตอร์) คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ และที่เกี่ยวข้องในสถาบันอุดมศึกษาไทย 10 สถาบันดังกล่าวข้างต้นที่กำลังศึกษาและมีอยู่จริงในปีการศึกษา 2558 จำนวนทั้งสิ้น 12,926 คน

ขนาดตัวอย่างในที่นี้นักศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศในสถาบันการศึกษาไทย ดังกล่าวข้างต้นทั้ง 10 สถาบันมีจำนวนทั้งหมด (N) เท่ากับ 12,926 คนกำหนดให้ความคลาดเคลื่อน (e) ของการประมาณค่าสัดส่วนประชากร (p) ด้วยสัดส่วนตัวอย่าง () มีค่าไม่เกิน $e = 0.05$ ที่ระดับ ความเชื่อมั่น $1 - \alpha$ จะสามารถคำนวณขนาดตัวอย่าง (n)ได้ ดังนี้

$$n = \frac{NZ_{\alpha/2}^2}{Z_{\alpha/2}^2 + 4Ne^2} \text{---(1)}$$

โดยที่ $Z_{\alpha/2}$ คือ ค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ $(1 - \alpha/2)$ ของการแจกแจงปกติมาตรฐาน (Standard Normal Distribution) และที่ระดับความเชื่อมั่น $1 - \alpha = 95\%$ พบว่า $Z_{\alpha/2} = 1.96$ ดังนั้นเมื่อแทนค่าต่าง ๆ ในสมการ (1) พบว่า ขนาดตัวอย่างของการศึกษาค้างนี้ เท่ากับ

$$n = \frac{(12,926) \times (1.96)^2}{(1.96)^2 + 4(12,926) \times (0.05)^2} \geq 373 \text{ คน}$$

การสุ่มตัวอย่าง ใช้แผนการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่มหลายชั้น (Multistage Cluster Sampling) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ขั้นที่ 1)เลือกมหาวิทยาลัยไทย 3 อันดับแรกจากรายชื่อสถาบันอุดมศึกษาไทย 10 แห่งได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี โดยแต่ละแห่ง ประกอบด้วยคณะ/สาขาวิชาที่มีการเรียนการสอนเกี่ยวข้องกับสาขาวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ขั้นที่ 2) สุ่มนักศึกษาจากทุกชั้นปี ทุกคณะ/สาขาวิชาที่มีการเรียนการสอนเกี่ยวข้องกับสาขาวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศจากมหาวิทยาลัยทั้ง 3 แห่งที่เลือกไว้ในขั้นที่ 1 ซึ่งมีนักศึกษารวมกันทั้งหมด 3,163 คน โดยจัดสรรขนาดตัวอย่างแบบเป็นสัดส่วนกับขนาดประชากร (Proportional-to-size allocation) Table 1

Table 1 Total number of students and the sample size by University, Faculty and College Year

University /Faculty / Year	Total Students	Sample Size
Chulalongkorn University	619	73
Engineering (Computer)	402	47
1 st Year	83	10
2 nd Year	117	14
3 rd Year	107	12
4 th Year	95	11
Science (Computer Science)	217	26
1 st Year	65	8
2 nd Year	51	6
3 rd Year	51	6
4 th Year	50	6
Mahidol University	1,032	122
Engineering (Computer)	132	16
1 st Year	40	5
2 nd Year	74	9
3 rd Year	74	9
4 th Year	76	9
Information and Communication Technology (ICT)	465	55
1 st Year	140	17
2 nd Year	110	13
3 rd Year	110	13
4 th Year	200	24

University /Faculty / Year	Total Students	Sample Size
King Mongkut's University of Technology Thonburi	1,512	178
Engineering (Computer)	270	32
1 st Year	59	7
2 nd Year	71	8
3 rd Year	73	9
4 th Year	67	8
Engineering (Computer)-International	282	33
1 st Year	73	9
2 nd Year	77	9
3 rd Year	70	8
4 th Year	62	7
Industrial Education and Technology	296	35
1 st Year	72	8
2 nd Year	31	4
3 rd Year	28	3
4 th Year	33	4
Information Technology	900	106
1 st Year	270	31
2 nd Year	200	24
3 rd Year	230	27
4 th Year	105	12
Information Technology - International	199	23
1 st Year	53	6
2 nd Year	52	6
3 rd Year	42	5
4 th Year	52	6
Total	3,163	373

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารและดัดแปลงมาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ ซึ่งได้นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา โดยแบ่งเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป เช่นอายุ เพศ ชั้นปี สถาบัน คณะที่สังกัด สาขาที่เรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ส่วนที่ 2 แบบทดสอบความรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับประชากรอาเซียนมีทั้งหมด 20 ข้อ เป็นแบบเลือกตอบ ถูกและผิด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ ข้อที่ตอบถูก 1 คะแนน และข้อที่ตอบผิด 0 คะแนน ซึ่งแบ่งระดับคะแนนความรู้ออกเป็น 3 ระดับ โดยการประเมินแบบอิงเกณฑ์ของกรมวิชาการ¹⁵ ดังนี้

14 – 20 คะแนน หมายถึง มีความรู้ในระดับดี

10–13 คะแนน หมายถึง มีความรู้ในระดับปานกลาง

0 – 9 คะแนน หมายถึง มีความรู้ในระดับน้อย

ส่วนที่ 3 ประกอบด้วยคำถามความคิดเห็นจำนวน 18 ข้อเกี่ยวกับผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบของการเปิดเสรีในอาเซียนด้านเคลื่อนย้ายแรงงานในสายอาชีพ ICT โดยคำถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วน (Scale) ตามแบบการประเมินค่า (Rating Scale) ตามมาตรการประเมินค่าของลิเคอร์ท์

(Likert's Scale) โดยแต่ละข้อคำถามมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ คือ 5 หมายถึง “มากที่สุด” 4 หมายถึง “มาก” 3 หมายถึง “ปานกลาง” 2 หมายถึง “น้อย” และ 1 หมายถึง “น้อยที่สุด” และใช้หลักเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึง “เห็นด้วยน้อยที่สุด” คะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึง “เห็นด้วยน้อย” คะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึง “เห็นด้วยปานกลาง” คะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึง “เห็นด้วยมาก” และคะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง “เห็นด้วยมากที่สุด” ทั้งนี้ แบบสอบถามในส่วนที่ 2 และ 3 ได้ผ่านการทำ Pre-test กับนักศึกษาที่ไม่ได้เป็นตัวแทนประชากรที่ศึกษา จำนวน 30 คน เพื่อหาความน่าเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม โดยคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.752, 0.948 ตามลำดับ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ดังนี้

วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ชั้นปี สถาบัน คณะที่สังกัด สาขาที่เรียน โดยนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentages) ส่วน อายุ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นำมาหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : SD)

วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามส่วนที่ 2 แบบทดสอบความรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน โดยนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามส่วนที่ 3 แบบสอบถาม ที่วัดระดับทัศนคติของนักศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนโดยนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แบบสอบถามที่เกี่ยวกับผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบของเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนี้

ทดสอบสมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษามีผลต่อทัศนคติของนักศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการเปิดเสรีในอาเซียน ด้านการเคลื่อนย้ายแรงงานในสายอาชีพ ICT สถิติที่ใช้ทดสอบคือการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวน 2 กลุ่ม โดย Independent Samples t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05¹⁶ และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance: ANOVA)

ทดสอบสมมติฐานที่ 2 ระดับคะแนนความรู้ของประชาคมอาเซียนมีผลต่อทัศนคติของนักศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการเปิดเสรีในอาเซียน ด้านการเคลื่อนย้ายแรงงานในสายอาชีพ ICT แตกต่างกัน สถิติที่ใช้ทดสอบ คือการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของตัวอย่างผลการสำรวจ พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 66.22 มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา (GPA) ระหว่าง 2.51 – 3.00 และ 3.51 – 4.00 คิดเป็นร้อยละ 36.19 เท่ากัน ดังรายละเอียดแสดงไว้ใน Table 2

ผลการศึกษาค้นคว้าความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน โดยรวมนักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนอยู่ที่ระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เท่ากับ 11.14 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน (S.D. = 2.10 คะแนน) คะแนนที่นักศึกษาตอบได้ถูกต้อง สูงสุดอยู่ที่ 18 คะแนน และต่ำสุดอยู่ที่ 3 คะแนนเท่านั้น เมื่อพิจารณาแบ่งคะแนนความรู้ของนักศึกษาออกเป็น 3 ระดับดังกล่าวข้างต้น พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 69.17) มีความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนอยู่ที่ระดับปานกลาง (มีคะแนน 10 – 13 คะแนน) และที่มีความรู้ระดับมาก (มีคะแนน 14 – 20 คะแนน) มีเพียงร้อยละ 11.80 เท่านั้น ที่เหลืออีกร้อยละ 19.03 มีความรู้ระดับน้อย (มีคะแนน 0 – 9 คะแนน) โดยเรื่องที่มีนักศึกษาตอบถูกมากที่สุดคือ ภาษาราชการของอาเซียนคือภาษาอังกฤษ และเรื่องที่มีนักศึกษาตอบถูกน้อยที่สุด คือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในข้อตกลงยอมรับร่วมกัน (MRAS) ทั้งสองเรื่องนี้ มีนักศึกษาตอบถูกร้อยละ 91.21 และ 17.69 ตามลำดับ ดังรายละเอียดแสดงใน Table 3

Table 2 Population and Percentage of Individual factors by Category of Questionnaire

Type	N	%	Type	N	%
Gender			Age		
Male	247	66.22	≤ 20 Year	120	32.17
Female	126	33.78	20 - 21 Year	159	42.63
Total			≥ 21 Year	94	25.20
College Year			Total		
1 st Year	101	27.08	≤ 2.50	103	27.62
2 nd Year	93	24.93	2.51 - 3.00	135	36.19
3 rd Year	92	24.67	≥ 3.01	135	36.19
4 th Year	87	23.32	Total		
Total			373	100.00	
Grade Level			Faculty		
Total			373	100.00	
Engineering			128	34.32	
Information			245	65.68	
Commutation			Technology		
Total			373	100.00	

Table 2 The Percentage and Result of Students Who Answered Questionnaire Correctly of AEC.

Subject	Percent	Result	Subject	Percent	Result
1. Full Title of ASEAN	55.23	Moderate	11. Year of ASEAN Declaration	73.12	High Level
2. Founding Member Countries of ASEAN	34.05	Moderate	12. The Official Language of ASEAN	91.21	High Level
3. Current Member Countries of ASEAN	46.38	Low Level	13. Member of ASEAN+3	44.77	Moderate
4. ASEAN Motto	82.57	High Level	14. Member of ASEAN+6	56.03	Moderate
5. Current ASEAN Secretariat	57.26	Moderate	15. Mutual Recognition Arrangements (MRAs)	17.69	Low Level
6. ASEAN Symbol	64.52	Moderate	16. 7 Professionals in ASEAN MRA	74.46	High Level
7. 3 Pillars of ASEAN	81.50	High Level	17. 7 th Member Country of ASEAN	34.58	Low Level
8. Location of ASEAN Secretariat	44.72	Low Level	18. Current ASEAN Chair	39.14	Low Level
9. Meaning of ASEAN Charter	76.94	High Level	19. Road Map by Thailand	26.07	Low Level
10. Song Title of ASEAN	35.66	Low Level	20. ASEAN Day (8 August)	82.57	High Level

ผลการศึกษาทัศนคติของนักศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการเปิดเสรีในอาเซียน ด้านการเคลื่อนย้ายแรงงานในสายอาชีพ ICT พบว่า นักศึกษามีทัศนคติอยู่ในเชิงบวกหรือระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{x}=3.83$, S.D. =0.779) และเมื่อพิจารณารายข้อถามที่นักศึกษาเห็นด้วยมากสุดในเรื่องการศึกษาในปัจจุบันมีผลกระทบโดยตรงในอนาคตต่อการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีภายใต้กรอบอาเซียน ($\bar{x}= 3.97$, S.D. = 0.701) และเห็นด้วยมากในเรื่องภาครัฐควรให้ความสำคัญในด้านภาษาอังกฤษเทียบเท่ากับความชำนาญเฉพาะทางต่อการ

ศึกษาในกรอบปัจจุบัน ($\bar{x}= 3.96$, S.D. =0.829) และเห็นด้วยว่าการมีมาตรฐานวิชาชีพด้าน ICT ในประเทศไทยจะช่วยให้มีทางเลือกในการเติบโตในสายอาชีพ ICT มากขึ้น ($\bar{x}= 3.94$, S.D. = 0.740) และสนับสนุนให้ประเทศไทยควรมีมาตรฐานวิชาชีพด้าน ICT ($\bar{x}= 3.93$, S.D. = 0.783) และนักศึกษามีทัศนคติเห็นด้วยมาก ซึ่งเป็นระดับคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x}= 3.69$, S.D. = 0.809) ในเรื่องการทำงานในกลุ่มอาเซียนอื่นๆ นอกจากประเทศไทยหลังการเปิดเสรีในอาเซียนจะได้รับค่าตอบแทนดีกว่าประเทศไทยรายละเอียดดัง Table 3

Table 3 Percentage, Mean and S.D. of the attitudes toward Effects of AEC in Free Flow of Skilled Labor of ICT Career

Student Attitudes	\bar{x}	S.D.	Result
1. The expansion of the industrial sector has a direct effect on ICT career.	3.87	0.738	Strongly Agree
2. ICT labor has the key role in helping developing countries.	3.84	0.794	Strongly Agree
3. Free flow of skilled labor effects opportunity to get work in renowned companies less than other ASEAN countries.	3.70	0.796	Strongly Agree
4. Thailand has the advantage in the free flow of skilled labor in ASEAN over other countries	3.78	0.837	Strongly Agree
5. Thai education system has a directly effects of AEC in the free flow of skilled labor of ICT careers in the future.	3.97	0.701	Strongly Agree
6. The government should accelerate ICT professional skilled to support the Free flow of skilled labor in ASEAN	3.75	0.782	Strongly Agree
7. The government should give priority to English being equal to professional skills	3.96	0.829	Strongly Agree
8. Working in ASEAN outside Thailand after opening of AEC			
8.1 Better growth opportunity	3.77	0.781	Strongly Agree
8.2 better compensation	3.69	0.809	Strongly Agree
8.3 More opportunity to enhance knowledge expertise in ICT	3.87	0.754	Strongly Agree
8.4 The potential to get the opportunity or expand the sources of hire path	3.82	0.783	Strongly Agree
8.5 The opportunity to get ICT standard certification from host country	3.84	0.781	Strongly Agree
9. Thailand should have professional standards in ICT	3.93	0.783	Strongly Agree
10. your opinion of professional standards in ICT career			
10.1 Help you to <u>have the opportunity</u> to grow in an ICT career.	3.75	0.769	Strongly Agree
10.2 Help you <u>have choices</u> to grow in an ICT career.	3.94	0.740	Strongly Agree
10.3 Help you to have a <u>greater understand</u> of the need for additional learning.	3.79	0.798	Strongly Agree
10.4 Using professional standards as the criteria has more advantages than disadvantages	3.91	0.761	Strongly Agree
11. Free flow of skilled labor in AEC will effect ICT career on the positive side ather than the negative side	3.74	0.782	Strongly Agree
Total	3.83	0.779	Strongly Agree

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติของนักศึกษาเกี่ยวกับการเปิดเสรีในอาเซียน ด้านการเคลื่อนย้ายแรงงานในสายอาชีพ ICT พบว่า เพศ คณะ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา (GPA) และ ระดับคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนไม่มีผลต่อทัศนคติของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่พบว่าชั้นปีที่กำลังศึกษาอยู่ของนักศึกษา มีผลต่อทัศนคติของนักศึกษาเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจากการเปิดเสรีใน

อาเซียนด้านการเคลื่อนย้ายแรงงานในสายอาชีพ IC T อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งพบว่านักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 มีทัศนคติแตกต่างกับทัศนคติของนักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีที่ 2 ($\bar{x} = 0.17333$, S.E. = 0.0755) และชั้นปีที่ 3 ($\bar{x} = 0.21327$, S.E. = 0.07572) แต่ไม่แตกต่างกับทัศนคติของนักศึกษาอยู่ในชั้นปีการศึกษาชั้นปีที่ 4 รายละเอียดดัง Table 4

Table 4 The Average difference of the attitudes toward Effects of the AECin Free Flow of Skilled Labor of ICT Career between Individual factors and knowledge of ASEAN.

Individual Factors	n	\bar{X}	S.D.	t - value	p- value
GenderMale	247	3.82	0.521	-0.299	0.765
Female	126	3.84	0.549		
Total	373	3.83	0.535		
FacultyEngineering	128	3.84	0.511	0.334	0.738
Information Technology	245	3.82	0.541		
Total	373	3.83	0.526		
Grade Levels≤ 2.50	103	3.84	0.567	0.168	0.845
2.51 - 3.00	135	3.84	0.499		
≥ 3.01	135	3.81	0.534		
Total	373	3.83	0.530		
Year 1 st	101	3.94	0.543	3.211	0.023*
2 nd	93	3.77	0.550		
3 rd	92	3.73	0.461		
4 th	87	3.87	0.540		
Total	373	3.83	0.530		
Knowledge of the ASEAN					
Low Level	0.425	71	3.86	0.578	0.858
Moderate	258	3.84	0.521		
High Level	44	3.73	0.502		
Total	373	3.83	0.530		

* Significant in Statistics at the level of .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนของนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาความรู้ของนักศึกษาเป็นรายด้านจะพบว่านักศึกษามีความรู้ขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับความเป็นมา วัตถุประสงค์ของการก่อตั้งสมาชิกในอาเซียน องค์ประกอบ 3 เสาหลัก แต่ยังขาดความรู้ในวัตถุประสงค์และขบวนการดำเนินงานของอาเซียนรวมทั้งความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในข้อตกลงยอมรับร่วมกัน (MRAS) ข้อตกลงยอมรับร่วมกัน ซึ่งจะผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคตซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมงคลรัตน์ ก่อนเครือและคณะ¹¹(2557)พบว่าระดับความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนของนักศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งนักศึกษาได้คะแนนมากในข้อถามเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานทั่วไปและคะแนนต่ำสุดในเรื่องวัตถุประสงค์ความร่วมมือด้านแรงงานภายใต้การประมุขรัฐมนตรีแรงงาน

อาเซียนและสอดคล้องกับงานวิจัยของรัชช วิกิติภูมิประเทศ¹⁷ (2557) ได้ศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์พบว่านักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนในระดับปานกลางและมีความรู้ส่วนใหญ่เป็นความรู้พื้นฐานด้านการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนแต่ขาดความรู้หลายประเด็นในด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ประชาคมประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและผลกระทบที่จะได้รับจากการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนและของอัจฉรา หล่อตระกูล¹⁸(2557) พบว่านักศึกษาคณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา มีความรู้อยู่ในระดับปานกลางโดยมีความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของอาเซียนอยู่ในระดับมาก มีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการก่อตั้งประเทศสมาชิกอยู่ระดับปานกลางและผลการวิจัยของอรวรรณสีลวานิช¹⁹(2554) ได้ทำศึกษานักศึกษาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ที่พบว่านักศึกษาที่มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ตามที่สื่อมวลชนได้นำเสนอต่อสาธารณะอย่างสม่ำเสมอแต่นักศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาเชิงลึกเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานได้อย่างเสรีในปีพ.ศ. 2558 ซึ่งเป็นไปตามข้อตกลงของอาเซียนซึ่งได้ผลตรงกันข้ามกับผลงานวิจัยของอรอนงค์ นิยมธรรม²⁰ (2557) ที่ได้ศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีว่านักศึกษามีความรู้ไม่มากพอเนื่องจากการรับรู้หรือเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับอาเซียนจากสถาบันและงานวิจัยของพรทิวิภาคุณ²¹ (2555) ศึกษาเกี่ยวกับความรู้ทัศนคติและความพร้อมต่อการเป็นประชาคมอาเซียนของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ซึ่งพบว่านักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนอยู่ในระดับควรปรับปรุงมากที่สุด

ผลการศึกษาศึกษาทัศนคติของนักศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการเปิดเสรีในอาเซียน ด้านการเคลื่อนย้ายแรงงานในสายอาชีพ ICT พบว่านักศึกษามีทัศนคติอยู่ในเชิงบวกหรือระดับเห็นด้วยมาก ซึ่งวิเคราะห์ได้ว่านักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการรวมตัวของประชาคมอาเซียนและเห็นว่าการรวมตัวดังกล่าวส่งผลกระทบในด้านบวกมากกว่าด้านลบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้เจตคติและพฤติกรรม ที่เป็นการให้ความรู้เพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีโดยตระหนักถึงความสำคัญแล้วจึงก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ถูกต้องตามมา อ่างในบุญทิวา สุวิทย์²² และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่านักศึกษามีความคิดเห็นว่า ในเรื่องการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีภายใต้กรอบอาเซียนของสาย ICT ในประเทศไทยไม่ได้มีข้อได้เปรียบมากกว่าประเทศอาเซียนอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นที่นักศึกษาเห็นด้วยอย่างมากในเรื่องการศึกษาว่าการศึกษาในปัจจุบันมีผลกระทบโดยตรงในอนาคตต่อการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีภายใต้กรอบอาเซียนและเห็นด้วยว่าภาครัฐควรให้ความสำคัญในด้านภาษาอังกฤษเทียบเท่ากับภาษาแม่ที่สามารถวิเคราะห์ได้ว่านักศึกษาเข้าใจถึงความสำคัญในเรื่องการศึกษาและด้านภาษาอังกฤษหากประเทศไทยให้ความสำคัญในเรื่องนี้ก็จะส่งจะเป็นผลดีต่อประเทศไทยในอนาคต ถึงแม้โดยรวมนักศึกษายังมีทัศนคติในเชิงบวกก็ตาม ซึ่งสอดคล้องกับ ปริษญาณีพรหมพันธ์ (2556) อ่างใน อรอนงค์ นิยมธรรม²⁰ กล่าวว่าประเทศไทยอาจไม่ได้รับประโยชน์เท่าที่ควรเนื่องจากคนไทยมีความสามารถทางภาษาอังกฤษในระดับต่ำทำให้เกิดการเสียเปรียบในด้านการแข่งขันในเรื่องการหางานการประกอบการและผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งจะเป็นผลกระทบทางลบต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และผลการศึกษากานดวารณ แก้วผาบ⁷ และการศึกษาของพรทิวิภาคุณ²¹ (2555) พบว่านักศึกษามีเจตคติต่อ

การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในระดับต่ำสุดเพราะนักศึกษารับรู้ว่าตนเองมีความสามารถทางภาษาอังกฤษในระดับต่ำทำให้อาจเสียเปรียบจากการเคลื่อนย้ายแรงงานมีฝีมือหรือวิชาชีพในอนาคตส่งผลให้หางานทำทั้งภายในประเทศและประเทศกลุ่มอาเซียนยากขึ้น

ผลการศึกษาด้านปัจจัยส่วนบุคคลและระดับคะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนที่มีผลต่อทัศนคติของนักศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการเปิดเสรีในอาเซียน ด้านการเคลื่อนย้ายแรงงานในสายอาชีพ ICT พบว่า เพศ คณะ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา และ ระดับคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนไม่มีผลต่อทัศนคติของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คาดว่าน่าจะมาจากกลุ่มนักศึกษาที่นำมาศึกษาเป็นนักศึกษาที่อยู่ในสาขาวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีเดียวกัน ถึงแม้จะต่างสถาบันก็ตาม แต่ทั้งหมดก็เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีชื่อเสียงชั้นนำของประเทศจึงทำให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจและสนใจในสิ่งที่คล้ายคลึงกัน สภาพแวดล้อมในกลุ่มเพื่อน จึงทำให้มีความรู้สึก ต่อสถานการณ์เหตุการณ์ วัตถุ สิ่งของไม่ต่างกัน ตามทฤษฎีด้านทัศนคติของ Robbins ที่อ้างใน ชิดชนก ทองไทย¹⁰ ว่าทัศนคติเป็นการประเมินค่าหรือการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องวัตถุสิ่งของและเหตุการณ์ซึ่งมีองค์ประกอบ 3 ด้านคือความรู้ความเข้าใจซึ่งเป็นความคิดเห็นหรือความเชื่อของบุคคลความรู้สึกคืออารมณ์ความรู้สึกที่แสดงออกความตั้งใจที่จะแสดงออกต่อบุคคลหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในสถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อมเดียวกันที่ไม่แตกต่างกันทางตรงกันข้าม ปัจจัยส่วนบุคคลด้านชั้นปีที่ศึกษาพบว่าชั้นปีที่นักศึกษากำลังศึกษามีผลต่อทัศนคติของนักศึกษา ซึ่งพบว่านักศึกษารุ่นปีที่ 1 มีทัศนคติแตกต่างจากชั้นปีที่ 2 และ 3 แต่ไม่แตกต่างกับนักศึกษารุ่นปีที่ 4 คาดว่านักศึกษาในชั้นปี 1 เป็นคนรุ่นใหม่ น่าจะสนใจและรับทราบจากสื่อต่างๆ ได้ ง่ายกว่าในชั้นปีที่ 2 และ 3 และยังเป็นช่วงการศึกษาหาความรู้เพื่อเข้ารับการศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษามากกว่าชั้นปีอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีด้านประชากรศาสตร์ของพรทิวิภาคุณ (2529) อ้างในชิดชนก ทองไทย¹⁰ กล่าวว่าประชากรศาสตร์คือลักษณะของแต่ละบุคคลแตกต่างกันไปโดยความแตกต่างทางประชากรศาสตร์จะมีอิทธิพลต่อการสื่อสารและรับสื่อ นั่นคือเพศมีการสื่อสารและรับสื่อไม่ต่างกันอายุจะมีการสื่อสารและรับสื่อที่ต่างกัน และการศึกษาก็เป็นตัวแปรที่สำคัญมากที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการสื่อสารและรับสื่อซึ่งเช่นเดียวกับชั้นปีที่ 4 จะได้รับผลกระทบโดยตรงเมื่อเข้าสู่วัยทำงาน ทำให้เกิดความสนใจและหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลกระทบต่อตนเองในอนาคตอันใกล้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

1) นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการเข้าร่วมเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน แต่ยังมีความกังวลในเรื่องการศึกษาของประเทศไทยที่จะมีผลต่อผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ด้านการเคลื่อนย้ายแรงงานในสายอาชีพ ICT

2) ประเทศไทยควรเร่งจัดทำมาตรฐานวิชาชีพด้าน ICT เพื่อเพิ่มศักยภาพของตลาดแรงงานประเทศไทยในการแข่งขันกับต่างประเทศได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาขอบเขตประชากรให้มากขึ้น เช่น คนทำงานในสาย ICT และ ระดับนักศึกษาสายอาชีพอื่น ๆ เป็นต้น

2) ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลกระทบของการเปิดเสรีในอาเซียน ด้านการเคลื่อนย้ายแรงงาน

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ รศ.ดร.พาชิตชนัด ศิริพานิชที่ได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่งานวิจัยและขอขอบคุณนักศึกษาทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามซึ่งทำให้การศึกษานี้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

1. กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. กรุงเทพฯ: กระทรวงพาณิชย์, 2554
2. กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ. (2556). 58 คำตอบ สู่ประชาคมอาเซียน 2558. กรุงเทพฯ: กรม.
3. กรมวิชาการ. 2544. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร :โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์
4. พิภพ ดวงดาวสวัสดิ์. 2558 การประชุมคณะอนุกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษากลุ่มสายอาชีพสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สาร 22 พฤษภาคม 2558. สืบค้นพบเมื่อ 10 กรกฎาคม 2558, จาก <http://v-cop.net/picupload/news/p7hbx66.pdf>
5. อภิญา เลื่อนฉวี.2553. เคลื่อนย้ายแรงงานเสรีในอาเซียน : ผลกระทบอย่างไรต่อไทย,วารสารสถาบันพระปกเกล้า,(น.1-15)
6. ญาณภัทร ยอดแก้ว และ แพรภัทร ยอดแก้ว. 2556. ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสาร ความรู้กับทัศนคติต่อประชาคมอาเซียนของพระบรมมหาราชวิทยาลัย ศูนย์พระสงฆ์

นักเผยแผ่ธรรมเพื่อพัฒนาสังคม.ในการประชุมวิชาการระดับชาติมหาวิทยาลัยทักษิณ ครั้งที่ 23 ณ ศูนย์ประชุมนานาชาติ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา สืบค้นพบเมื่อ 25 มีนาคม 2558, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/537107>

7. กานดาวรรณ แก้วผาบ. 2555. การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของนักศึกษา สาขาวิชาชีพบัญชีมหาวิทยาลัยกรุงเทพ เอกสารประกอบการประชุมวิชาการมหาวิทยาลัย กรุงเทพ ประจำปี 2555 เรื่อง วิเคราะห์ อนาคตของประชาคมอาเซียน 2015-2020 วันศุกร์ที่ 25 พฤษภาคม 2555 มหาวิทยาลัย กรุงเทพวิทยาเขตกล้วยน้ำไท
8. ปาจริย์ รุจิแสง.2555.การเตรียมตัวด้านการศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน:กรณีศึกษานักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
9. สมใจ กงเติม.2556. การศึกษาความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.งานวิจัย,มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
10. ชิดชนก ทองไทย. 2556. การรับรู้ และทัศนคติ ที่มีผลต่อความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงานประชาคมอาเซียนของนักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
11. มงคลรัตน์ ก้อนเคื้อ, มนสิการ ชัยวิบูลย์ผล และสุนารี จุลพันธ์. 2557. ความพร้อมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครกับการเข้าสู่ตลาดแรงงานประชาคมอาเซียน, กองพัฒนานักศึกษา สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
12. นิโบล ปางลิลาศ.2554. เคลื่อนย้ายแรงงานวิชาชีพเข้าสู่ตลาดอาเซียนอย่างเสรี: โอกาสและผลกระทบต่อไทย. สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและพัฒนา (องค์การมหาชน).
13. พัชรวัลย์ วงศ์บุญสินและคณะ.2554. โครงการวิจัยเรื่องการเคลื่อนย้ายแรงงานวิชาชีพสู่ตลาดแรงงานตามมาตรฐานอาเซียน,สถาบันระหว่างประเทศเพื่อค้าและพัฒนา.
14. ศิริพันธ์ กิตติสุขสถิต .2555. ใต้ศึกษาการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี 2558: ความพร้อมของแรงงานไทย ,สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

15. กระทรวงศึกษาธิการ,กรมวิชาการ.2544. หลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพมหานคร : พัฒนาคุณภาพวิชาการ(พว).
16. กัลยา วานิชย์บัญชา.หลักสูตร. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
17. ธัญธัช วิภัติภูมิประเทศ.ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 2557:33(9-10):191-198.
18. อัจฉรา หล่อตระกูล. 2557.การเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเก่า 2557:1(10):14-21.
19. อรวรรณ สีสวนิชย์. 2554. ความพร้อมของนักศึกษา คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์กับการเข้าสู่ตลาดแรงงานประชาคมอาเซียน, วิทยานิพนธ์ปริญญาพัฒนาแรงงานและสวัสดิการมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
20. อรอนงค์ นิยมธรรม.เจตคติที่มีต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ตาก.วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 2558:23(1-4):273-290.
21. พรทิพา คงคุณ.2555. ความรู้ ทักษะ และความพร้อมต่อการเป็นประชาคมอาเซียนของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์.วารสารการพยาบาลและการศึกษา, 5(2),38-50.
22. บุญทิศา สุวิทย์.ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ เจตคติ และการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช. ว.เกื้อการุณย์ 2557:21(1-6):84-99.